

*Waar je
schat is,
daar zal
ook je
hart zijn.*

NIEUWSBRIEF
VAN
GRANDCHAMP
2023

Kalligrafie "Innerlijke stilte"

© Ateliers et Presses de Taizé

“Daarom zeg ik jullie: maak je geen zorgen over je leven... zoek liever eerst het Koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, dan zullen al die andere dingen je erbij gegeven worden” (Mat.6:25-34).

Dit was het thema van ons Conseil in de zomer. De aansporing van Jezus lijkt wel erg naïef als je haar zonder context leest! Maar deze opmerking gaat eraan vooraf: “Waar je schat is, daar zal ook je hart zijn” (v. 21). En vooral ook: “Niemand kan twee heren dienen: jullie kunnen niet God dienen én het geld” (v. 24). De verzen krijgen betekenis als we gekozen hebben wie we willen dienen.

Het leven waar Jezus het over heeft moeten we opvatten in de betekenis van het Griekse begrip *psychè*: ziel, geest. Dus niet in de zin van *bios*: biologisch leven. God dienen betekent het dienen van de medemens, hongerige menigten verzorgen en niet door brood alleen! Zó deed Jezus het en hij spoort ons aan ook zo te handelen (Mat.25:40). Onze ziel wordt gevoed door wat we uitdelen. Dáár ligt onze schat.

Het woord lichaam moeten we ook breder opvatten dan kleding alleen (Mat.6:28). Via ons lichaam verbinden we ons met de wereld om ons heen, met andere mensen, met God. We kunnen onze plaats innemen zonder er met veel moeite naar te zoeken, we hebben onze plek immers ontvangen. Niets wordt gegeven omwille van onze verdiensten, maar vanuit belangeloze Liefde. Door zó in verbinding te staan met onze innerlijke Meester, met het Goddelijke, groeien we in ons vermogen om waarachtig in relatie te staan tot de ander. Zou dat niet bij uitstek een ingang tot het Koninkrijk van God zijn?

De kwaliteit van onze relaties is af te meten aan ons vermogen goed te luisteren. Goed luisteren leidt tot aandacht die ervoor zorgt dat ik het spreken en denken van de ander op juiste waarde schat en oog heb voor Gods aanwezigheid in hem/haar. Op die manier wordt het een werkelijke ontmoeting, zoals tussen Maria en Elisabeth (Luc.1:39-45). De ander wordt herkend in haar/zijn diepste wezen. Het belangrijke in relaties is dat ieder mens zich uniek en onvervangbaar voelt zoals hij/zij is, op weg naar volle ontplooiing. Zulke ontmoetingen voeden ons en maken ons tot mede-scheppers van het Koninkrijk. Koester de onderlinge verschillen: deze verrijken ons.

We worden door de verzen uit Mattheüs opgeroepen om onze aandacht gericht te houden op het hart, onze essentie. Zodat, zoals een woestijnvader het zegt, de genadeglans niet van het gelaat van mijn broeder of zuster verdwijnt. Die essentie blijven zoeken, juist in deze woelige tijden en zó luisterend in het leven te staan, is onze taak. We proberen dit te leven in ons gebed, de lofzang en ook in ons werk; opdat we door zó te leven God de kans te geven de schat in ons hart te zijn. Van daaruit willen we leven en delen met allen om ons heen.

We leren te bidden, te werken en te groeien door samen in gemeenschap te leven, waar we worden geconfronteerd met de andere ander. Alles wat er tussen ons voorvalt - zelfs onze conflicten, misverstanden, enzovoorts - laten ons inzien waar we staan in onze geestelijke groei. Het zijn uitgelezen momenten om onze identiteit te laten rijpen, ons ‘oorspronkelijke ik’ zoals pr. Maurice Zundel (1897-1975) het verwoordde. Momenten die ons onthullen hoezeer we nog kleven aan ons georven ego. Anderen zijn als spiegels die helder helpen te zien hoe het met me gaat: Ben ik op weg om in vrijheid te leven als Gods kind, of ben ik nog gevangen in mezelf? (Mt.25:35-36). Waar bevind ik mij op de weg van de Zaligspreekingen?

“Maak je geen zorgen...” Het is normaal angst te hebben voor de ander, voor zichzelf ook. Het ego is bang. We zien al snel wat er ontbreekt, wat problemen veroorzaakt in de ander, in de wereld. Terwijl het gaat om mijn eigen tekorten en problemen. Waar ben ik eigenlijk bang voor? Zowel voor het onbekende als voor het maar al te bekende, het gewoonte-denken dat ons in zijn greep houdt. Dit erkennen en toelaten, er niet tegen vechten, maar ermee aan de slag gaan; omdat ik daarvan leer en zo ontdek wat er in mij leeft. Het is belangrijk om ons dan - met dat alles - in tegenwoordigheid te stellen van de Gans Andere, en van de ander tegenover mij. Als ik God heb gekozen als mijn Meester, is er geen reden me ongerust te maken. “Al die andere dingen zullen je erbij gegeven worden” (Mt.6:33).

Laten we overstijgen wat ons ongerust maakt, gedachten en angsten die ons beperken. Br. Richard nodigde ons in de retraite van 2020 uit ons gewoonte-denken te doorbreken: “De vervulling van het Koninkrijk Gods hangt af van deze nieuwe manier van denken. Als nieuwe zakken voor nieuwe wijn.” Het nieuwe dat zich ontvouwd is als ons spirituele kind. Die leeft in mij, maar ik moet nog leren er aandacht aan te schenken. Dáár is het Koninkrijk Gods!

Laten we leven in de wetenschap dat wij geschapen zijn naar beeld en gelijkenis van God. Het is in ons wezen verankerd: we kunnen handelen, leven en zijn als God; dat is wonderbaarlijk! Laten we daaraan denken als angst ons overvalt. Ontvangen we onszelf wel als het kostbare cadeau dat we zijn? Een aardige, discrete blik van iemand die ons nieuwe hoop geeft; een glimlach die ons weer levensvreugde geeft; een kleine handreiking die ruimte geeft aan het bestaan: het maakt ons bewust van onze diepe waardigheid. Worden we, door onze manier van leven, de ‘nieuwe wijn in nieuwe zakken’ die God present stellen in de wereld?

Welke roep horen wij in deze tijd van wereldwijde crises, die ook het christendom, ons geloof en de Kerk raken? Welk appel voor het heden en de toekomst? Misschien is het wel simpelweg aandacht blijven schenken, dag na dag, aan die schat in ons hart, de essentie van waaruit we leven, en aan de kwaliteit van onze relaties. Geen nieuwe wijn in oude zakken! Tijd voor de waarheid! Het lijkt erop dat de sluier tussen de zichtbare en onzichtbare wereld steeds dunner wordt en dat genade in overvloed aanwezig is; steeds meer mensen zijn op zoek naar een spiritueel leven - misschien wel in een andere vorm dan die wij kennen - op zoek naar een manier om God te dienen... Heb vertrouwen! “Zoek eerst het Koninkrijk van God en dan zullen al die andere dingen je erbij gegeven worden.”

Zuster Anne-Emmanuelle

* * *

“De wereld overleeft enkel en alleen op de adem van de liefde. Heel de lawaaierige alledaagse hectiek die ons omringt bakent fijntjes de grenzen af van wat niet belangrijk is. Dat de aarde draait is te danken aan duizenden kleine werken van liefde, volbracht door duizenden mensen die, ondanks alles, elke ochtend het verbond tussen hemel en aarde vernieuwen. Door deze mensen, die zorg dragen voor het kleine stukje van de werkelijkheid dat aan hen is toevertrouwd - hun gezin, huis, buurt, werkplek - wordt de wereld, elke ochtend opnieuw, gered.”

Christiane Singer, Het belang van de liefde

Bovenstaand citaat geeft weer van waaruit wij willen leven: de liefde laten doordringen in alledaagse activiteiten. Het kleine stukje van de werkelijkheid dat ons is toevertrouwd verandert op die manier in een meerstemmige compositie.

Zuster Gabrielle leeft in een tehuis voor gehandicapten in Neuchâtel. Zij vertelt:

“Maak je geen zorgen over je leven.” In de woongroep voor gehandicapten in Neuchâtel, waar ik woon, worden we elke dag geconfronteerd met de kwetsbaarheid van het leven en met onze grenzen. Levenszorgen zijn soms zo acuut, zo wezenlijk en zo begrijpelijk dat we enkel vanuit ons hart, op het scherp van de snede, voortgaan. Het is van enorm belang om stap voor stap te leren leven, en mee te bewegen, met onze grenzen en die van anderen.

Maar het leven is niet enkel kwetsbaarheid, enkel beperking. Het leven is ook schoonheid, geschenk, gastvrijheid, samen delen.

Terwijl ik dagelijks afhankelijk ben van verzorging en hulp, blijf ik attent op wat er goed gaat in mijn leven, om op die manier mijn innerlijke hulpbronnen aan te boren. Dat is essentieel, zo ontdekte ik op een dag mijn grenzen en beperkingen als ‘levensruimte’. Binnen deze grenzen kan ik leven en me bewegen. Deze ruimte is niet verstard, mijn grenzen kunnen zich uitbreiden en versoepelen, langzaam en van binnenuit.

Het leven is een geschenk. In de woongroep ervaar ik dat bijvoorbeeld in vriendschappen, wederzijdse hulp, het uitwisselen met en luisteren naar elkaar. Ik beleef het ook met het koor dat ik een paar jaar geleden met veel plezier heb opgericht. Eens te meer besef ik hoezeer het leven een geschenk is als de ‘zon’ weer schijnt na moeilijkheden die op bepaalde dagen de hemel van ons leven enorm kunnen verduisteren.

Het Koninkrijk van God zou ik omschrijven als de aanwezigheid van God in het hart van ons leven. Dit Koninkrijk zoeken betekent op weg gaan en het pad van liefde, hoop en vertrouwen bewandelen.

Een handicap spoort ons aan om elkaar onderling te helpen. Dit voedt onze hoop dat ons leven ondanks alles zin heeft. En als we in de loop van de tijd onze onafhankelijkheid verliezen betekent dat niet dat we onze autonomie verliezen. Daarmee bedoel ik het vermogen om keuzes te maken: om een pad te kiezen vol levensvreugde; om te geloven in liefde; om te geloven dat hoop geen loos woord is; om vertrouwen te blijven houden ook al moet je je dat elke ochtend opnieuw voor-nemen.

Het is volkomen waar dat we ons, al zittend in een rolstoel, staande kunnen houden!

“Zoek eerst het Koninkrijk van God en zijn gerechtigheid.” Deze zin nestelt zich in mij als een zaadje waar ik voor te zorgen heb zodat het ontkiemt en vruchten voortbrengt om uit te delen.

Zuster Gabrielle

We hebben gehoor gegeven aan de oproep om naar het Franse dorp Sainte-Mère-Église in Normandië te komen om een kleine oecumenische gemeenschap te beginnen met de Karmelietessen van Sint-Josef. Zr. Pascale schrijft hierover:

Toen we in Normandië aankwamen ontdekten we tot onze verwondering dat de geallieerde landing van 6 juni 1944 nog steeds een grote uitwerking heeft op de inwoners van de regio. Overal verwijzen grote informatieborden en gedenktekens naar deze geschiedenis, oorlogsgeschiedenis, gericht op het verleden. Die waarneming hielp ons beter te bevatten met welke intentie het project van de Grange de la Paix (Schoor van Vrede) tot stand is gekomen. We zouden het zo kunnen omschrijven: Hoe gebruiken we de herinneringen uit het verleden om het heden beter te (be)leven en een toekomst van vrede voor te bereiden?

De bisschop van het bisdom beschikte weliswaar niet over de middelen om zo'n project op te zetten, maar hij was vol vertrouwen. "Zoek eerst het Koninkrijk en de rechtvaardigheid van God... Maak je daarom geen zorgen..."

Het idee achter de Grange stemt volgens ons overeen met dit zoeken naar het Koninkrijk. Het sluit aan bij wat we als gemeenschap proberen centraal te stellen. We hopen bij te dragen aan een toekomst van vrede, in gerechtigheid, voor de wereld: "Gezegend zijn de vreedstichters..."

De eerste uitdaging was om ons vertrouwd te maken met de Grange - een compleet gerenoveerde oude schuur tegenover het huis waar we wonen. En ook het leren kennen en samenwerken met het vrijwilligersteam bestaande uit een tiental mensen. In de Grange is een ruimte ingericht voor conferenties waar je een korte film kunt zien, gebaseerd op het verhaal van John Steele (een parachutist die aan de kerktoeren was blijven hangen). Bezoekers worden uitgenodigd om na te denken over de vraag: hoe kan ik zelf, daar waar ik ben, vreedstichter zijn?

Aan de andere kant van de ruimte staat een hoge ronde houten koepel, de stilte-koepel, waar je op adem kunt komen en stilte kunt ervaren. Op de bovenverdieping hangt een schilderij dat je door een twee-kleurenfilter kunt bekijken. Er komen twee verschillende beelden naar voren, afhankelijk van de kleur, wat de vraag oproept: door welk filter kijk ik naar de wereld en de mensen om mij heen?

In de Grange is ook een gebedsruimte waar we elke avond bijeenkomen voor het avondgebed, samen met mensen uit de buurt die mee komen bidden. Een lees- en ontmoetingsruimte maakt ontvangst van groepen mogelijk, met name scholieren.

We zijn verrast om te merken hoe ontvankelijk bezoekers zijn, hoe vaak ze zeggen dat deze plek hen raakt. Ze moedigen ons aan om door te gaan.

Een andere uitdaging is het om als zusters van twee verschillende gemeenschappen overeenstemming te vinden voor de gemeenschappelijke liturgie. We zijn goed op weg en leren elkaar beter kennen door de liturgische tijden en feesten heen. We zijn erg dankbaar voor de gastvrije ontvangst, zowel in de katholieke parochie van Sainte-Mère-Église als in de protestantse gemeenten van St. Lô en Cherbourg; in bijeenkomsten van religieuzen van het bisdom als ook in samenkomsten van de protestantse kerken voelen we ons welkom. Onze aanwezigheid heeft al mooie oecumenische ontmoetingen doen ontstaan.

De derde uitdaging was - en is - samen een gemeenschap te vormen. Onze gemeenschappen zijn verschillend, net als onze manier van leven, maar in essentie vinden we elkaar. Het dagelijks leven moeten we goed organiseren, evenals onze presentie in de Grange. Daarnaast moeten we er alert op zijn dat er voldoende ruimte is voor gesprek, stilte, contemplatie en gebed.

"Maak je daarom geen zorgen." Ja, laten we aan dit Bijbelvers denken want de activiteiten in de Grange (conferenties, concerten, tentoonstellingen) en de financiering baren ons soms zorgen. Wij zijn met 4 zusters. Je zou kunnen zeggen: het is gekkenwerk om zo'n avontuur aan te gaan, en toch voelen we dat het goed is, het moet zo zijn.

Het is een beetje alsof wij zaadjes hebben ontvangen; ze zijn aan onze zorgen toevertrouwd, zodat ze ontkiemen en zich verder ontwikkelen, altijd gedragen door een Ander.

Zuster Pascale, en Karmelietessen van Sint-Josef: Catherine, Marie-Thérèse, Anne Marie

* * *

Onze roeping van verzoening en eenheid krijgt concreet vorm in ons dagelijks gemeenschapsleven. Het maakt ons gevoelig voor wat we meedragen aan bagage, aan 'culturele archieven'; resultaat van wat we meekregen via genoten onderwijs en omringende cultuur. We wilden ons meer in die culturele archieven verdiepen. **Kanyana Mutombo** (Directeur van de Afrikaanse Volksuniversiteit Genève) en **Thierry Genevey** (Jungiaanse psychiater) hielpen ons bewust te worden van racisme en uitsluiting in ons en onder ons.

K. Mutombo begon met een geruststelling: het is normaal om vooroordelen en angst te hebben wanneer we worden geconfronteerd met een onbekende, 'iemand die anders is'. Maar dit wordt problematisch als we de ander ontmoeten zonder ons (voor)oordeel aan te passen. Er bestaat het risico van *discriminatie* door de ander als persoon opzij te zetten.

Racisme – een woord dat ontoereikend is omdat er maar één ras bestaat, het menselijk ras – is een ideologie met theorieën die de zogenaamde minderwaardigheid of superioriteit van een persoon aantoon op basis van huidskleur, religieuze overtuiging, sekse, etniciteit, enzovoort.

Hij herinnerde ons eraan dat de mensheid ongeveer 300.000 jaar geleden in Afrika ontstond. Pas 20.000 jaar geleden begon de huid lichter te worden. Beseffen we wel genoeg dat de voorouders van de gehele mensheid zwart waren?

Zonder het te willen of te weten kunnen we ons racistisch gedragen. We moeten onszelf durven bevragen om los te komen van onbewuste opvattingen en gevoelens van superioriteit en inferioriteit.

We willen als gemeenschap samenleven in eenheid, met behoud van ieders

eigenheid. Het Ubuntu-principe, een voorouderlijke Afrikaanse wijsheid, dat we aangereikt kregen sprak ons aan:

"Ik ben omdat jij bent."

Ik kan niet leven zonder jou. De ander afschrijven is jezelf afschrijven.

Een detail uit de Bantoe-talen, die in een groot deel van Afrika worden gesproken, zette ons aan het denken over ons streven naar een leven in eenvoud. In deze talen bestaat het werkwoord *hebben* niet. In plaats daarvan zegt men *ermee zijn*. Bijvoorbeeld "ik heb een huis" wordt: "ik ben met een huis". Als relaties belangrijker zijn dan bezit verandert de manier waarop we onze plaats in de wereld ervaren!

Nelson Mandela en Desmond Tutu waren doordrongen van deze wijsheid. Het ondersteunde hen in de strijd tegen de apartheid in Zuid-Afrika.

T. Genevey onderstreepte dat de ontmoeting met de ander een risico met zich meebrengt namelijk dat we zelf veranderen! Angst voor verandering is een vorm van bescherming om onszelf niet te verliezen. Je mag best jezelf verdedigen, duidelijk grenzen stellen en zelfs uitsluiten als het om behoud van je integriteit gaat. En toch, diep in ieder van ons leeft het besef dat we geliefd zijn om onszelf, 'het Zelf'. Wanneer dit diepe besef ons leven leidt, zijn alle ontmoetingen met de ander welkom en een bron van verrijking.

* * *

De gastontvangst is in volle vaart hervat, veel nieuwe mensen die Grandchamp ontdekken, evenals talrijke vrijwilligers van verschillende afkomst. We hebben enkele herstelwerkzaamheden aan onze daken kunnen verrichten. Gelukkig hadden onze gasten begrip voor de onharmonische geluiden die tijdens de verbouwing klonken!

Mensen die bij ons langs kwamen droegen hun eigen melodie bij aan het

geheel. We noemen er een paar: Claude Rault, emeritus bisschop van de Sahara, br. Sabino, zr. Silvia en br. Daniel van Bose (Italië), zr. Agnès van de Zusters van Sint Andreas, zr. Angelika van de gemeente Imshausen, abt Mark-Ephrem van de Holy Cross Abbey (Noord-Ierland). Mooie kansen om de vriendschapsbanden met deze gemeenschappen te verdiepen.

Godsdiensthistoricus en Israëliër, Dan Jaffé, verzorgde een boeiende conferentie over het begin van het christendom. Studenten van het Oecumenisch Instituut van Bossey (Zwitserland) kwamen een dag bij ons langs: een prachtige gelegenheid om in contact te komen met theologen uit diverse kerken en landen.

*

Naast de gastontvangst zijn er tal van ontwikkelingen in de gemeenschap:

Het verheugt ons deze advents- en kerstperiode in te gaan met een heruitgave van ons dienstboek, zorgvuldige herziening van onze liturgie.

Verschillende mensen hebben zich verbonden aan de Derde Orde van de Eenheid en ook aan de Servantes de l'Unité (SU).

De Vriendenkring van Grandchamp breidt zich uit. Hartelijk dank aan elk lid voor de steun in de vorm van gebed, donaties en vrijwilligerswerk.

Twee zusters uit de gemeente van Mamré in Madagaskar brachten zes maanden bij ons door. Zij brachten hun dynamiek met zich mee en namen deel aan de novicen-opleiding: een zeer gewaardeerde wederzijdse verrijking die deze winter wordt voortgezet met de komst van nog een zuster van Mamré.

Ook buitenshuis hebben zusters hun melodie bijgedragen:

Zr. Anneke en zr. Gesine boden een maand lang een luisterend oor aan jongeren die tijd doorbrachten in Taizé.

Zr. Anne-Emmanuelle en zr. Carolina namen deel aan het weekend 'Together - samenkomst van Gods volk' in Rome. Een oecumenische gebedswake als concreet teken van eenheid van alle Kerken, op initiatief van Taizé. Deze openheid werd van alle kanten gevoeld! Het was een historisch moment, de Heilige Geest ademde en gaf hoop op het pad naar de eenheid van de Kerk!

Zr. Siong heeft een workshop verzorgd voor de Kleine Zusters van Jezus in opleiding in Tre Fontane (Italië). Ze was ook weer één van de begeleidster van de sessie ANANIE: een opleiding voor monialen en monniken van de Benedictijnse en Cisterciënzerfamilie, afkomstig uit verschillende continenten. Zr. Gesine en zr. Eva volgden een intercommunautaire noviciaatsweek in Tamié (Frankrijk).

Tijdens de Week van Gebed voor de Eenheid, hebben zusters deelgenomen aan de oecumenische vespergebeden in het klooster van Einsiedeln.

Zr. Anne-Emmanuelle, vergezeld door een paar zusters, woonde het 150-jarig jubileumfeest van de Karmelietessen van Sint-Josef bij. Zr. Pierrette was er al; zij had de openingsretraite van hun generaal-kapittel geleid.

Zr. Sonja vertegenwoordigde ons op de bijeenkomst van Kerk en Vrede in Nederland, terwijl Zr. Hannah en zr. Embla naar Zweden vlogen voor de oecumenische conferentie van religieuzen (CIR).

Zr. Dorothea ontdekte met veel plezier een klein deel van Polen tijdens de bijeenkomst van de gemeenten van het Christophorus Netwerk in Laski.

We waren ook aanwezig bij het 50-jarig jubileum van de Chemin Neuf gemeen-

schap in de abdij van Hautecombe (Frankrijk), evenals bij het honderdjarig bestaan van de Fraterniteit der Veilleurs in Parijs.

Een aantal novicen bezocht de broeders van de Bose-gemeenschap in Assisi en de Kleine Zusters van Jezus in Rome.

* * *

Op de Sonnenhof is de 'Weg-gemeenschap' (gemeenschap-op-weg) goed van start gegaan. Een kleine groep zusters leeft samen met mensen die zich voor een bepaalde periode inzetten om het dagelijkse leven en de gastontvangst te dragen. Martha Jost had zich verbonden voor één jaar en is inmiddels vertrokken. Reinhild Schneider heeft haar engagement met twee jaar verlengd. Susanne Grau voegde zich dit najaar bij de groep. De bevindingen tot nu toe en de vooruitzichten stemmen ons enorm dankbaar.

Daarnaast zijn er dit jaar in de Sonnenhof veel kluswerkzaamheden verricht om de ontvangst te verbeteren.

In Nederland blijven zr. Janny, zr. Christianne en Maria de Groot hun vriendschappelijke noot bijdragen.

Afgelopen najaar is zr. Anne-Geneviève in het eeuwige licht getreden. Verschillende leden van onze spirituele familie en vele naasten zijn ook de drempel naar de eeuwigheid overgegaan, waaronder broeder Pierre-Yves van Taizé, pater Pierre van de gemeenschap in Eygalières en de dominees Jan Slomp, Nicodème Alagbada en Bonar Lumbantobing...

Waar is onze schat? Nu het jaar afloopt en de feestdagen naderen, hopen we dat je dit ontdekt door het licht van een ster, een blik van hoop. Moge de zegen van het kerstkind je vergezellen met zijn vreugde.

De zusters van Grandchamp

Grandchamp 4, CH - 2015 Areuse

www.grandchamp.org: programma 2024 en leesrooster
www.facebook.com/communautedegrandchamp

IBAN: CH36 0900 0000 2000 2358 6, BIC: POFICHBEXXX, PostFinance, 3030 Bern
Rekeninghouder: Fondation des retraites spirituelles de la Communauté de Grandchamp
of www.grandchamp.org: Ons ondersteunen

Stichting Vrienden van Grandchamp: www.vriendenvangrandchamp.nl

Wilt u de Nieuwsbrief van Grandchamp niet meer ontvangen, dan kunt u dit te allen tijde melden aan: webmaster@grandchamp.org of per brief.